

ΠΡΟΣΟΜΟΙΩΣΗ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ

Β' ΛΥΚΕΙΟΥ

ΣΑΒΒΑΤΟ 29 ΜΑΪΟΥ 2021

ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΑΡΧΑΙΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ

ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ

A. ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Πλάτων, Πρωταγόρας 321b-322a

Ἄτε δὴ οὖν οὐ πάνυ τι σοφὸς ὢν ὁ Ἐπιμηθεὺς ἔλαθεν αὐτὸν καταναλώσας τὰς δυνάμεις εἰς τὰ ἄλογα · λοιπὸν δὲ ἀκόσμητον ἔτι αὐτῷ ἦν τὸ ἀνθρώπων γένος, καὶ ἠπόρει ὃ τι χρῆσαιτο. Ἀποροῦντι δὲ αὐτῷ ἔρχεται Προμηθεὺς ἐπισκεψόμενος τὴν νομὴν, καὶ ὁρᾷ τὰ μὲν ἄλλα ζῶα ἐμμελῶς πάντων ἔχοντα, τὸν δὲ ἄνθρωπον γυμνὸν τε καὶ ἀνυπόδητον καὶ ἄστρωτον καὶ ἄοπλον · ἥδη δὲ καὶ ἡ εἰμαρμένη ἡμέρα παρῆν, ἐν ἣ ἔδει καὶ ἄνθρωπον ἐξιέναι ἐκ γῆς εἰς φῶς. Ἀπορία οὖν σχόμενος ὁ Προμηθεὺς ἦντινα σωτηρίαν τῷ ἀνθρώπῳ εὔροι, κλέπτει Ἥφαιστου καὶ Ἀθηνᾶς τὴν ἔντεχνον σοφίαν σὺν πυρὶ – ἀμήχανον γὰρ ἦν ἄνευ πυρὸς αὐτὴν κτητὴν τῷ ἡ χρησίμην γενέσθαι – καὶ οὕτω δὲ δωρεῖται ἀνθρώπῳ. Τὴν μὲν οὖν περὶ τὸν βίον σοφίαν ἄνθρωπος ταύτῃ ἔσχεν, τὴν δὲ πολιτικὴν οὐκ εἶχεν · ἦν γὰρ παρὰ τῷ Δίῳ. Τῷ δὲ Προμηθεῖ εἰς μὲν τὴν ἀκρόπολιν τὴν τοῦ Διὸς οἴκησιν οὐκέτι ἐνεχώρει εἰσελθεῖν – πρὸς δὲ καὶ αἱ Διὸς φυλακαὶ φοβεραὶ ἦσαν – εἰς δὲ τὸ τῆς Ἀθηνᾶς καὶ Ἥφαιστου οἶκημα τὸ κοινόν, ἐν ᾧ ἐφιλοτεχνεῖτην, λαθὼν εἰσέρχεται, καὶ κλέψας τὴν τε ἔμπυρον τέχνην τὴν τοῦ Ἥφαιστου καὶ τὴν ἄλλην τὴν τῆς Ἀθηνᾶς δίδωσιν ἀνθρώπῳ, καὶ ἐκ τούτου εὐπορία μὲν ἀνθρώπῳ τοῦ βίου γίγνεται, Προμηθεὺς δὲ δι' Ἐπιμηθεὺς ὕστερον, ἥπερ λέγεται, κλοπῆς δίκη μετῴληεν.

B. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. (Α) «λοιπὸν δὲ ἀκόσμητον ἔτι αὐτῷ ἦν τὸ ἀνθρώπων γένος, καὶ ἠπόρει ὃ τι χρῆσαιτο.»
Ποιο εἶναι το ἀντικείμενο ἀπορίας τοῦ Ἐπιμηθεὺς;

(Β) «εἰς δὲ τὸ τῆς Ἀθηνᾶς καὶ Ἥφαιστου οἶκημα τὸ κοινόν, ἐν ᾧ ἐφιλοτεχνεῖτην, λαθὼν εἰσέρχεται, ... δὲ δι' Ἐπιμηθεὺς ὕστερον, ἥπερ λέγεται, κλοπῆς δίκη μετῴληεν.»

Ποιοι ἦταν οἱ λόγοι καταδίκης τοῦ Προμηθεὺς σύμφωνα με τὸ παραπάνω ἀπόσπασμα;

Μονάδες 10

2. Τι διαφοροποιεῖ τὸν ἄνθρωπο ἀπὸ τὰ ἄλλα ζῶα ;

Μονάδες 10

3. περὶ τὸν βίον σοφία, πολιτικὴ (τέχνη) : Να παρουσιάσετε τὸ περιεχόμενο τῶν ἐκφράσεων καὶ νὰ ἀναφερθεῖτε στὴ σπουδιότητά τους.

Μονάδες 10

4. Να ἀντιστοιχίσετε στὸ τετράδιό σας κάθε μία ἀρχαία ἐλληνικὴ λέξη τῆς στήλης Α με τὴν ἐτυμολογικὰ συγγενή τῆς νεοελληνικὴ λέξη τῆς στήλης Β. (Στὴ στήλη Β περισσεύουν δύο λέξεις.)

Στήλη Α**Στήλη Β**

είμαρμένη έξιέναι ἔσχε ἐπισκεψόμενος λαθών	λήθη ενδοσκοπήση λέσχη εξιτήριο μερτικό λήμμα σχήμα
--	---

5. . Επιλέξτε τη σωστή απάντηση:

1. Ποιος είπε: ἔν οἶδα, ὅτι οὐδὲν οἶδα;

α) Ηράκλειτος, β) Σωκράτης, γ) Πλάτων, δ) Πρωταγόρας, ε) Αριστοτέλης

2. Ποια δεν είναι σωκρατική φιλοσοφική μέθοδος;

α) ειρωνεία, β) διαλεκτική, γ) μαιευτική, δ) επαγωγή, ε) διάλεξη.

3. Ποιος ήταν ένας από τους κατηγορούς του Σωκράτη στη δίκη που τον οδήγησε στο θάνατο; α) Κριτίας, β) Χαρμίδης, γ) Μέλητος, δ) Σωφρονίσκος, ε) Αναξαγόρας

4. Ο Πλάτων :

α) ασχολήθηκε με την επική ποίηση, β) Ίδρυσε την Ακαδημία γ) κινδύνευσε να πουληθεί ως δούλος στο δεύτερο ταξίδι στη Σικελία δ) δεν ενδιαφερόταν για την πολιτική ε)έγραψε τους διαλόγους του πριν το θάνατο του Σωκράτη

5) Ο Πρωταγόρας:

α) Εκθέτει τις απόψεις του με τρεις τρόπους: τον μύθο, τη διάλεξη, τον σχολιασμό ποιητικών κειμένων, β) Ισχυρίζεται ότι η αρετή είναι έμφυτη, μη διδακτή ανθρώπινη ιδιότητα, γ) Αντιμετωπίζεται γελοιογραφικά από τον φιλοσοφικό του αντίπαλο, τον Πλάτωνα, δ) Αρνείται τη σχετικότητα των φιλοσοφικών απόψεων και ασπάζεται την ύπαρξη απόλυτων ιδεών, ε) Αποφεύγει τη χρήση λογικών επιχειρημάτων

Μονάδες 10

6. ΠΑΡΑΛΛΗΛΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Αισχύλος, Προμηθεύς δεσμώτης, στίχοι 476-487, 500-506

Μιλάει ο Προμηθέας:

Με τη συνέχεια πιο πολύ θα ξαφνιαστείς ακούγοντας [476]

τι τέχνες και τεχνάσματα σκαρφίστηκα

. Και πριν απ' όλα τούτο: όσοι πέφτανε άρρωστοι

δεν είχαν γιατρικό ή να το μασήσουν

ή να το καταπιούν ή να το αλείψουν πάνω τους, [480]

μόνο καταμαραίνονταν χωρίς φάρμακα ν' ανακατεύουν,

αμυντικά μέσα για όλες τις αρρώστιες.

Και τα πολυάριθμα είδη της μαντικής τους ταξινόμησα
και πρώτος απ' τα όνειρα ξεχώρισα όσα μέλλονται [485]
να βγουν αληθινά, κι ερμήνευσα τα αινίγματα
τα φραστικά και τα συναπαντήματα του δρόμου. [...]
Να το έργο μου. Κι ό,τι πολύτιμο έχει η γη [500]
κρυμμένο απ' τους ανθρώπους μες στα σπλάχνα της
, το μπρούντζο και το σίδηρο, το ασήμι, το χρυσάφι,
ποιος άλλος θα 'λεγε πως τους το έδειξε πριν από μένα;
Κανείς, το ξέρω, εκτός αν φλυαρεί κι ανοηταίνει.

Με δυο λόγια μάθε τα πάντα: όλες οι τέχνες [505]

οι ανθρώπινες είναι δωρεές του Προμηθέα.

(μετάφραση Παν. Μουλλά)

Αφού μελετήσετε το παραπάνω μεταφρασμένο απόσπασμα από τον Προμηθέα δεσμώτη του Αισχύλου, να συγκρίνετε τον τρόπο με τον οποίο παρουσιάζεται ο χαρακτήρας του Προμηθέα, με βάση τα λόγια και τις ενέργειές του, σε κάθε ένα από τα δύο κείμενα, στον Πρωταγόρα και τον Προμηθέα δεσμώτη. Να τεκμηριώσετε την απάντησή σας

Μονάδες 10

ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ:

Θουκυδίδου, 7.3

Οι Αθηναίοι απορρίπτουν τις προτάσεις του Λακεδαιμονίου Γύλιππου για συνθηκολόγηση. Κατόπιν αυτού, οι δύο πλευρές ετοιμάζονται για μάχη.

Οί δὲ Ἀθηναῖοι αἰφνιδίως τοῦ τε Γυλίππου καὶ τῶν Συρακοσίων σφίσιν ἐπιόντων ἐθορυβήθησαν μὲν τὸ πρῶτον, παρετάξαντο δέ. ὁ δὲ θέμενος τὰ ὄπλα ἐγγὺς κήρυκα προσπέμπει αὐτοῖς λέγοντα, εἰ βούλονται ἐξιέναι ἐκ τῆς Σικελίας πέντε ἡμερῶν λαβόντες τὰ σφέτερα αὐτῶν, ἐτοῖμος εἶναι σπένδεσθαι. οἱ δ' ἐν ὀλιγωρίᾳ τε ἐποιοῦντο καὶ οὐδὲν ἀποκρινάμενοι ἀπέπεμψαν. καὶ μετὰ τοῦτο ἀντιπαρεσκευάζοντο ἀλλήλοις ὥς ἐς μάχην. καὶ ὁ Γύλιππος ὁρῶν τοὺς Συρακοσίους ταρασσομένους καὶ οὐ ῥαδίως ξυντασσομένους, ἐπανῆγε τὸ στρατόπεδον ἐς τὴν εὐρυχωρίαν μᾶλλον. καὶ ὁ Νικίας οὐκ ἐπῆγε τοὺς Ἀθηναίους, ἀλλ' ἡσύχαζε πρὸς τῷ ἑαυτῶν τείχει.

Λεξιλόγιο:

ἐπιόντων – ἐπέρχομαι: επιτίθεμαι
τίθεμαι τα ὄπλα: καταλαμβάνω θέση
σπένδομαι: συνθηκολογώ
ἐν ὀλιγωρίᾳ ποιοῦμαι: αδιαφορώ
ἐπανάγω: αποσύρω
εὐρυχωρία: ευρύχωρη περιοχή

1. Να μεταφραστεί το απόσπασμα: «Οἱ δὲ Ἀθηναῖοι ... σπένδεσθαι».

Μονάδες 10

2. Μετά την πρόταση του Γύλιππου προς τους Αθηναίους για συνθηκολόγηση, ποια γεγονότα ακολούθησαν;

Μονάδες 10

3.α) Να γραφούν οι υπόλοιποι βαθμοὶ των επιρρημάτων: ῥαδίως, μᾶλλον.

Μονάδες 5

β) θέμενος: Να αντικατασταθῇ εγκλιτικά στο γ' ενικό του ενεστώτα της ενεργητικής φωνῆς και στο β' ενικό του Αορίστου β' της μέσης φωνῆς.

Μονάδες 5

4. Να αναγνωριστοῦν συντακτικὰ οι λέξεις:

ἐπιόντων, αὐτοῖς, ἐξιέναι, ἡμερῶν, λαβόντες, μετὰ τοῦτο, ὡς ἐς μάχην, ταρασσομένους, ἑαυτῶν, ῥαδίως.

Μονάδες 10

ΟΔΗΓΙΕΣ(για τους εξεταζόμενους)

1. Στο τετράδιό σας να γράψετε μόνο τα προκαταρκτικά (ημερομηνία, εξεταζόμενο μάθημα). **Να μην αντιγράψετε** τα θέματα στο τετράδιο.
2. Να γράψετε το ονοματεπώνυμό σας στο πάνω μέρος των φωτοαντιγράφων αμέσως μόλις σας παραδοθούν. **Δεν επιτρέπεται να γράψετε** καμιά άλλη σημείωση. Κατά την αποχώρησή σας να παραδώσετε μαζί με το τετράδιό σας και τα φωτοαντίγραφα.
3. Να απαντήσετε **στο τετράδιό σας** σε όλα τα θέματα.
4. Να γράψετε τις απαντήσεις σας **μόνο** με μπλε ή **μόνο** με μαύρο στυλό. Μπορείτε να χρησιμοποιήσετε μολύβι μόνο για σχέδια, διαγράμματα και πίνακες.
5. Διάρκεια εξέτασης: τρεις (3) ώρες μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.

ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ